

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Angående delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter–Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Ekobrottsmyndigheten förordar i första hand en reform av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, där sekretess till förmån för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som huvudregel inte ska gälla mellan myndigheter och andra offentliga organ. Ekobrottsmyndigheten vill därför inledningsvis framhålla följande.

5.2.3 En ny huvudregel vore att föredra

Ekobrottsmyndigheten vill föra fram det starka behov som finns att reformera sekretesslagstiftningen på så sätt att det som utgångspunkt inte ska råda sekretess mellan myndigheter gällande enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Ekobrottsmyndigheten påtalade i remissvaret till departementspromemorian Utökad informationsutbyte (Ds 2022:13) att enskildas behov av integritetsskydd hos myndigheter numera får anses tillgodosett genom gällande dataskyddsreglering. I betänkandet konstaterar utredningen detsamma. Även om Ekobrottsmyndigheten ser mycket positivt på det aktuella förslaget i sak medför det totala antalet ändringar inom sekretessområdet i sig en stor risk för att reformerna inte får det tänkta genomslaget.

I Ekobrottsmyndighetens brottsförebyggande samarbeten med myndigheter, kommuner och andra offentliga organ har framkommit en tydlig bild av att nuvarande regelverk är för komplext och svårtillämpbart för de tjänstemän som har att använda regelverket. Som konsekvens fattas begränsande principbeslut om sekretess på strategisk nivå istället för att sekretessen i det enskilda fallet prövas. Oron för att göra fel leder på så sätt till att uppgifter lämnas ut i en mindre grad än vad lagstiftningen egentligen medger. Det komplexa regelverket leder även till en ojämn praxis myndigheter emellan.

Mot denna bakgrund finns det mycket starka skäl för att införa en omvänd huvudregel i OSL som innebär att myndigheter och andra offentliga organ som utgångspunkt kan dela information med varandra. Ur ett samlat brottsförebyggande perspektiv är det av vikt att ett sådant genomgripande reformarbete även inkluderar information från andra aktörer än de statliga myndigheterna, såsom kommuner och regioner. Även om en sådan reform skulle kräva en del arbete så skulle den resultera i en mer lättillgänglig lagstiftning med färre undantag vilket skulle underlätta tillämpningen av den sekretess som fortsatt ska gälla. Som enskild åtgärd skulle en sådan reform ha en helt avgörande betydelse för samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete.

6. En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

I avvaktan på en genomgripande reform av OSL välkomnar och tillstyrker Ekobrottsmyndigheten utredningens förslag. Ekobrottsmyndigheten vill framhålla vikten av att beredningen av förslaget prioriteras så att förslaget kan träda i kraft så snart som möjligt.

Ekobrottsmyndigheten ser stora fördelar med den föreslagna bestämmelsen som kommer att underlätta både i utredningsarbetet och i det brottsförebyggande arbetet hos myndigheten. Ekobrottsmyndigheten har behov av bättre tillgång till uppgifter från flera myndigheter, bland annat de som utövar tillsyn över verksamhetsutövarers arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. En generellt tillämpbar sekretessbrytande bestämmelse möjliggör för Ekobrottsmyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter att få tillgång till dessa uppgifter och kommer att gynna samhället i stort i arbetet mot organiserad brottslighet.

Vad gäller tillämpningsområdet av bestämmelsen instämmer Ekobrottsmyndigheten i bedömningen att en viss överlappning får accepteras för att undvika att det uppstår oavsiktliga luckor i lagstiftningen.

6.4.2 Något om vad den sekretessbrytande bestämmelsen innebär

Ur ett brottsförebyggande perspektiv är det särskilt positivt att den föreslagna bestämmelsen ska gälla för samtliga myndigheter och därigenom underlätta för myndigheterna att samverka med varandra på ett bättre och mer effektivt sätt. Det är mycket bra att den föreslagna bestämmelsen medger rutinmässiga utlämnanden eftersom det möjliggör för myndigheterna att systematiskt och digitalt arbeta med informationsinhämtning och arbeta mer effektivt med analys av information. Rutinmässiga utlämnanden kan underlätta och bidra till möjligheterna att utveckla digitala analys- och urvalsmodeller som kan användas för att göra riskbedömningar baserade på information som redan finns hos andra myndigheter.

7.2.2 Utformningen av intresseavvägningen

Ekobrottsmyndigheten delar bedömningen att den sekretessbrytande bestämmelsen bör kompletteras med en ventil där intresset av att en uppgift fortsatt skyddas av sekretess ska väga tyngre än intresset av att den lämnas ut. Ekobrottsmyndigheten vill dock framhålla vikten av att presumtionen för ett utlämnande betonas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Det vore olyckligt om intresseavvägningen får som konsekvens att den föreslagna bestämmelsen får en mer begränsad användning än tänkt. Det finns alltid en risk att myndigheter gör olika sekretessbedömningar och Ekobrottsmyndigheten ser gärna att regeringen ger myndigheterna ytterligare vägledning i vad som ska anses vara övervägande skäl.

8.4.2 Sekretess inom hälso- och sjukvården och i annan medicinsk verksamhet– 25 kap. 1 § OSL

Genomgången av sekretessbestämmelserna inom hälso- och sjukvården visar att det finns behov av en bredare översyn av sekretesslättnader och andra verktyg för att komma tillrätta med och förebygga brottslighet i verksamheter inom vården. Det är angeläget att se över vilka åtgärder som kan vidtas för att förhindra att brott mot välfärden och oegentligt utnyttjande av våra gemensamma resurser kan begås eller möjliggöras med patientsekretessen som skydd mot upptäckt. Ekobrottsmyndigheten vill därför framhålla behovet av en utredning med fokus på de brott och oegentligheter som förekommer med vårdbolag som verktyg.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. I den slutliga handläggningen har rättschefen Susanne Södersten deltagit. Verksjuristen Karin Strömgren har varit föredragande.

Rikard Jermsten

Karin Strömgren

Expedition till
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
Ju.L6@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se